

A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság

1. sz. általános ajánlása:

Küzdelem a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia ellen*

A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság,

emlékeztetve az Európa Tanács tagállamai állam- és kormányfőinek 1993. október 8–9-én Bécsben megtartott csúcstalálkozóján elfogadott Nyilatkozatra;

emlékeztetve, hogy e Nyilatkozat részeként megfogalmazott, a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemről szóló Cselekvési terv felkérte a Miniszteri Bizottságot a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság olyan mandátummal történő felállítására, amely – egyéb feladatok mellett – a tagállamok számára készítendő általános ajánlások elkészítésére is kiterjed;

szem előtt tartva az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése által 1995. június 28-án elfogadott, a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemről szóló 1275. sz. ajánlásban foglalt javaslatokat;

abban a meggyőződésben, hogy a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia jelenségével szembeni hatékony fellépést csak a kitartó és széles körű, egymást kiegészítő és erősítő, az élet minden területét átfogó intézkedések biztosíthatják;

figyelemmel a tagállamokban fennálló társadalmi, gazdasági és jogi különbözőségekre, és elismerve, hogy erre való tekintettel eltérő intézkedéseket kell foganatosítani;

tudatában annak, hogy a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia jelenségének leküzdéséhez a jogi eszközök önmagukban nem elégségesek, hangsúlyozva mindazonáltal, hogy a jogi eszközök kiemelkedő jelentőségűek ebben a küzdelemben, a vonatkozó hatályos jogszabályok végrehajtásának elmulasztása pedig a rasszizmus és intolerancia elleni fellépést általában teszi hiteltelenné;

emlékeztetve arra, hogy az oktatási-nevelési és más jellegű intézkedésekre alapozott közép- és hosszú távú megelőző stratégiák döntő jelentőségűek a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia különféle megnyilvánulásainak megfékezésében, továbbá támogatásáról biztosítva az Európa Tanács ez irányú, és különösen a történelemtanítás kérdésében tett kezdeményezéseit, valamint – különösen a migrációval összefüggésben – a kultúrák közötti megértést célzó oktatásban részt vevő tanárok képzéséről szóló R (84) 18 sz. ajánlást és az emberi jogi ismeretek iskolai oktatásáról és tanulásáról szóló R (85) 7 sz. ajánlást;

elismerve a tömegtájékoztatási eszközök tevékeny szerepét egy olyan légkör kialakításában, amelyben a kölcsönös megértés és tolerancia kultúrája a jellemző;

arra törekedve, hogy ebben az első általános ajánlásban – más nemzetközi erőfeszítéseket kiegészítve – néhány különösen fontos területen konkrét és egyedi intézkedésekre vonatkozó

---

* CRI (96) 43 rev. A Bizottság az ajánlást 1996. október 4-én fogadta el.

ajánlások megfogalmazásával segítse a tagállamokat a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemben;

a tagállamok kormányai számára a következők megvalósítását javasolja:

A. A jogalkotás, a jogérvényesítés és a jogorvoslat vonatkozásában

- biztosítsák, hogy az állam a nemzeti jogrendben magas szinten, például az alkotmányban vagy az alaptörvényben fejezze ki a mindenkit megillető egyenlő bánásmód elve, valamint a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelem iránti elkötelezettségét;
- írják alá és ratifikálják a tárgyban született és a függelékben felsorolt nemzetközi jogi okmányokat;
- biztosítsák, hogy a nemzeti büntető-, polgári és közigazgatási jog kifejezetten és egyértelműen lépjen fel a rasszizmussal, az idegengyűlölettel, az antiszemitizmussal és az intoleranciával szemben, többek között annak szavatolásával, hogy:
  - a hátrányos megkülönböztetés mind a foglalkoztatásban, mind a nagyközönségnek szánt áruk és szolgáltatások nyújtása terén törvényellenes;
  - a rasszista és idegengyűlöletből fakadó cselekedetek szigorúan büntetendők, például az alábbiak szerint:
  - a rasszista és idegengyűlöletből fakadó bűncselekményeket egyedi bűncselekményekként kell meghatározni;
  - lehetővé kell tenni, hogy a bűnelkövető rasszista vagy idegengyűlöletből fakadó indítékait kifejezetten is figyelembe vegyék;
- a rasszista vagy idegengyűlöletből fakadó bűncselekmények hivatalból üldözhetők;
- a vonatkozó nemzetközi jogi okmányokban vállalt állami kötelezettségekkel és különösen az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. és 11. cikkével összhangban bűncselekménynek minősülnek azok a szóban, írásban, audiovizuális vagy más formában, köztük az elektronikus médián keresztül történő megnyilvánulások, amelyek gyűlöletre, hátrányos megkülönböztetésre vagy erőszakra izgatnak faji, etnikai, nemzeti vagy vallási csoportokkal vagy az ilyen csoportok tagjaival szemben pusztán azon az alapon, hogy azok a csoporthoz tartoznak – e bűncselekménynek a szóban forgó anyagok előállítására, terjesztésére vagy terjesztés céljából történő tárolására is ki kell terjednie;
- a fent említett nemzetközi kötelezettségekkel összhangban hozzanak intézkedéseket, – ideértve, amennyiben szükséges, jogi természetű intézkedéseket is –, a rasszista szervezetekkel szemben, szem előtt tartva, hogy ezek veszélyeztethetik a kisebbségi

csoporthoz tartozók emberi jogait. E lépések egyike lehet ezeknek a szervezeteknek a betiltása is, amennyiben ez a lépés a rasszizmus elleni küzdelem sikeréhez hozzájárulhat;

- biztosítsák, hogy a közvélemény megismerje a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelem érdekében hozott jogszabályi intézkedéseket;
- biztosítsák, hogy a rasszista vagy idegengyűlöletből fakadó bűncselekmények büntetőeljárása elsőbbséget élvezzen, és hogy az eljárást hatékonyan és következetesen folytassák le;
- biztosítsák, hogy a rendőrség tudomására jutott rasszista és idegengyűlöletből fakadó bűncselekmények, valamint a büntetőeljárás alá vont esetek számáról, a büntetőeljárás megszüntetéséhez vezető okokról és a lefolytatott eljárások eredményéről pontos adatok és statisztikai kimutatások készüljenek és jelenjenek meg;
- biztosítsák, hogy a hátrányos megkülönböztetés áldozatai számára – anyagi vagy egyéb természetű kártalanítás formájában – megfelelő büntetőjogi vagy közigazgatási és polgári jogi jogorvoslati lehetőségek álljanak rendelkezésre;
- biztosítsák, hogy jogorvoslat keresésekor a hátrányos megkülönböztetés áldozatai számára megfelelő jogi segítség álljon rendelkezésre;
- biztosítsák, hogy a jogorvoslati lehetőségek, valamint igénybevételük módja közismertek legyenek.

B. Egyes területeken alkalmazandó politikák vonatkozásában

- hozzanak intézkedéseket az oktatás-nevelés és az információszolgáltatás területén a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelem erősítése érdekében;
- fogadjanak el olyan politikákat, amelyek a kulturális sokszínűség társadalmat gazdagító hatásait ismertetik meg;
- végezzenek helyi, regionális és országos szintű kutatásokat a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia természetére, okaira és megnyilvánulási formáira vonatkozóan;
- biztosítsák, hogy az iskolai tantervek kialakítása, például a történelemtanítás területén, oly módon történik, amely növeli a kulturális sokszínűség értékének megbecsültségét;
- azon személyek számára, akik valamely szervezeten belül a felvételi és előmeneteli folyamatért felelősek, a lakossággal közvetlen kapcsolatot tartanak fenn vagy a hátrányos megkülönböztetésre és az esélyegyenlőségre vonatkozó előírások és politikák szervezeten belüli betartásáért felelősek, szervezzenek és támogassanak a kulturális érzékenységet, az előítéletek tudatosítását és a hátrányos megkülönböztetés jogi aspektusainak ismeretét elősegítő tanfolyamokat;

- fordítsanak kiemelt figyelmet annak biztosítására, hogy ilyen tanfolyamokat indítsanak és tartsanak fenn a rendőrök, az igazságszolgáltatás intézményeinek alkalmazottai, a börtönrendszer és az állampolgársággal nem rendelkező személyekkel (különösen a menekültekkel és a menedékkérőkkel) foglalkozó tisztviselők számára;
- ösztönözzék a köztisztviselőket arra, hogy hivatalos megnyilvánulásaik során tartsák szem előtt a tolerancia előmozdításának kívánatos voltát;
- biztosítsák, hogy a rendőrség a társadalom valamennyi tagjával szemben egyenlő bánásmódot alkalmaz, és tartózkodik mindenfajta rasszista, idegengyűlölő, antiszemita és intoleráns megnyilvánulástól;
- alakítsák ki a rendőrség és a kisebbségi közösségek közötti párbeszéd formális és informális struktúráit, és biztosítsák a rendőrség és a kisebbségi csoportok közötti incidensek és konfliktusok független kivizsgálásának mechanizmusait;
- ösztönözzenek arra, hogy a közszolgálat minden szintjén, és különösen a rendőrség kötelékében, valamint a kiegészítő személyzet soraiban alkalmazzanak a kisebbségi csoportokból származó személyeket is;
- biztosítsák, hogy a közszolgáltatások és a közfeladatokat ellátó – pl. egészségügyi, szociális és oktatási – intézmények által nyújtott szolgáltatások a társadalom minden tagja számára megkülönböztetés nélkül hozzáférhetők;
- hozzanak konkrét intézkedéseket – például nyújtsanak célirányos tájékoztatást – annak érdekében, hogy valamennyi szóba jöhető csoport ténylegesen is egyenlő módon tudja igénybe venni ezeket a szolgáltatásokat;
- támogassák és erősítsék a valódi esélyegyenlőséget olyan speciális képzési programok kialakításával és biztosításával, amelyek a kisebbségi csoportokhoz tartozó személyeket hozzáfértesítik a munkaerőpiacra történő belépéshez;
- kezdeményezzenek olyan kutatásokat, amelyek képesek feltárni az állami és a magántulajdonban lévő lakásokhoz történő hozzáférés terén tapasztalható diszkriminatív gyakorlatokat és korlátozásokat, illetve kirekesztő jellegű eljárásokat;
- biztosítsák, hogy az állami tulajdonban lévő lakások elosztása nyilvánosan közzétett és igazolható kritériumok alapján történjék, amelyek szavatolják, hogy etnikai származásra való tekintet nélkül valamennyi arra jogosult személy egyenlő módon juthasson lakáshoz;
- minthogy megfelelő adatok hiányában a szóban forgó területeken meglehetősen nehéz politikákat kialakítani és azokat hatékonyan végrehajtani, amennyiben lehetséges, gyűjtsenek – tiszteletben tartva az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó európai törvényeket, rendeleteket és ajánlásokat – olyan adatokat, amelyek elősegíthetik azon csoportok helyzetének és tapasztalatainak felmérését és értékelését,

amelyek a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia jelenségeivel szemben különösen veszélyeztetettek.

FÜGGELÉK

A VONATKOZÓ NEMZETKÖZI JOGI OKMÁNYOK LISTÁJA

- Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről (1950) és kiegészítő jegyzőkönyvei
- A menekültek helyzetére vonatkozó ENSZ-egyezmény (1951)
- A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Egyezménye a (munka és foglalkoztatás szerinti) megkülönböztetésről (1958)
- Európai Szociális Charta (1961) és kiegészítő jegyzőkönyvei
- Az UNESCO Egyezménye az oktatásban alkalmazott megkülönböztetés elleni küzdelemről (1960)
- Az Egyesült Nemzetek Nemzetközi egyezménye a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről (1965)
- A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1966)
- A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1966) és fakultatív jegyzőkönyve
- A regionális vagy kisebbségi nyelvek európai chartája (1992)
- Keretegyezmény a nemzeti kisebbségek védelméről (1995)